

Het alimentatiestelsel

“ Een onderzoek naar de gevolgen van recente ontwikkelingen voor de echtscheidingspraktijk, op het gebied van het Nederlandse Alimentatiestelsel ”

Bijlagen

Auteur	Gülcan Yilmaz
Studentnummer	2020144
Onderwijsinstelling	Juridische Hogeschool Avans-Fontys
Opleiding	HBO-Rechten
Afstudeerperiode	2 september 2013 - 6 december 2013
Blok	E3/E4
Afstudeerorganisatie	Zenon Scheidingsdesk bv.
Afstudeermentoren	Hans Kurvers en Laura Kurvers-Vrieling
Eerste afstudeerdocent	De heer mr. E.J. Nicolai
Tweede afstudeerdocent	Mevrouw mr. P. Peters

Breda, 7 januari 2014

Inhoudsopgave

Bijlage A	Draagkrachtberekening.....	Pagina 3
Bijlage B	Rekenvoorbeeld jusvergelijking.....	Pagina 4
Bijlage C	Rekenvoorbeelden zorgkorting.....	Pagina 5
Bijlage D	Vragenlijst Interview.....	Pagina 6
Bijlage E	Interview Ruud Voorvaert	Pagina 9
Bijlage F	Interview Yvonne Grosfeld.....	Pagina 12
Bijlage G	Interview Albert Rozendal.....	Pagina 14
Bijlage H	Interview Lei van Roekel.....	Pagina 17
Bijlage I	Enquête resultaten.....	Pagina 20

Bijlage A Draagkrachtberekening

Draagkrachtberekening¹

Inkomsten

Netto besteedbaar inkomen (conform netto of bruto methode) €

Lasten

Bijstandsnorm €

Andere relevante lasten €

Draagkrachtloos inkomen €

Draagkrachtruimte €

Draagkracht €

Maximale alimentatie €

Toelichting begrippen:

Netto besteedbaar inkomen (afhankelijk van inkomenshoogte): Het netto besteedbaar inkomen is het bruto inkomen verminderd met verschuldigde of ingehouden premies en belasting.²

Bijstandsnorm: Het bedrag dat een persoon die onvoldoende eigen middelen heeft om in noodzakelijke bestaanskosten te voorzien als bijstandsuitkering kan ontvangen op grond van de Wet Werk en Bijstand (WWB).³

Andere relevante lasten: Overige relevante lasten naast uitgaven, waarmee in de bijstandsnorm rekening wordt gehouden. Bijvoorbeeld: aflossing van schulden en extra lasten die uit de echtscheiding zijn voortgekomen.⁴

Draagkrachtloos inkomen: De bijstandsnorm en de overige relevante lasten vormen tezamen het draagkrachtloos inkomen. Het draagkrachtloos inkomen is met andere woorden het deel van het inkomen dat niet meetelt voor de draagkracht.⁵

Draagkrachtruimte: Het verschil tussen het inkomen en het draagkrachtloos inkomen is de ruimte die beschikbaar is voor alimentatie.⁶

Draagkracht: Dit is het bedrag dat een onderhoudsplichtige geacht wordt te kunnen missen ten behoeve van alimentatie. Slechts een bepaald percentage van de draagkrachtruimte wordt als draagkracht gekwalificeerd, ook wel het draagkrachtpercentage genoemd. Volgens de tremanormen wordt 60% beschikbaar geacht voor partneralimentatie.⁷

Maximale alimentatie: Draagkracht + eventueel fiscaal voordeel. Fiscaal voordeel van de onderhoudsplichtige wordt aangemerkt als extra draagkracht. Fiscaal voordeel wordt bij alimentatieberekening met bruto inkomens tot € 1.400,- per maand niet opgeteld bij de draagkracht, maar wel bij hogere inkomens.⁸

1 Werkgroep Alimentatienormen 2013, p. 12

2 Werkgroep Alimentatienormen 2013, p. 12

3 Werkgroep Alimentatienormen 2013, p. 13

4 Werkgroep Alimentatienormen 2013, p. 13

5 Werkgroep Alimentatienormen 2013, p. 13

6 Werkgroep Alimentatienormen 2013, p. 13

7 Werkgroep Alimentatienormen 2013, p. 27

8 Werkgroep Alimentatienormen 2013, p. 14

Bijlage B Rekenvoorbeeld jusvergelijking⁹

Voorbeeld: Pieter heeft een netto inkomen van € 3.500,- per maand. Zijn lasten bedragen € 1250 + € 500 voor kinderalimentatie. Zijn ex-partner Paula heeft een netto inkomen van € 2.000,- en lasten van € 700,-.

Geconcludeerd kan worden dat Pieter netto per maand te besteden heeft: € 3.500 - € 1.250 - € 500 = **€ 1.750,-** en Paula € 2.000 - € 700 = **€ 1.300,-**.

Voor een gelijke draagkrachtruimte dient Pieter **€ 225,-** alimentatie te betalen aan Paula. (€ 1.750 + € 1.300 = € 3.050 ÷ 2 = € 1.525) (€ 1.525 - € 1.300 = € 225,-)

De netto inkomens van beiden worden dus opgeteld en door 2 gedeeld. Het bedrag dat de onderhoudsgerechtigde hieraan tekortkomt wordt door de onderhoudsplichtige betaald.

⁹ Baelemens & Dukers 2010, p.170

Bijlage C Rekenvoorbeelden zorgkorting

Zorgkorting¹⁰

Voorbeeld: De behoefte van het kind is op € 400,- per maand vastgesteld. Het kind is gemiddeld één dag per week bij de ouder waar het niet zijn hoofdverblijf heeft. De zorgkorting die in deze situatie van toepassing is bedraagt dus 15%.
Berekening: 15% van € 400,- is € 65,-. Na het toepassen van de zorgkorting zou ouder 1 waarbij het kind niet zijn hoofdverblijf heeft dus nog maar € 400 - € 65 = € 335,- moeten bijdragen in de behoefte.

Er kunnen zich echter ook gevallen voordoen waarin de draagkracht, oftewel de financiële last die iemand kan dragen, lager is dan de behoefte van het kind. De zorgkorting wordt dan verminderd met het bedrag dat tekortkomt om in de behoefte te voorzien. Het bedrag dat in totaal tekortkomt voor de behoefte van het kind, wordt gelijkmatig verdeeld over de onderhoudsplichtigen.¹¹

Voorbeeld: De behoefte van het kind is op € 450,- per maand vastgesteld. De zorgkorting is op basis van één dag per week vastgesteld op 15%. Dit staat gelijk aan een bedrag van € 67,50.

De draagkracht van ouder 1 bedraagt € 200,- en de draagkracht van ouder 2 bedraagt € 150,-. De gezamenlijke draagkracht bedraagt € 350,-. Er is in totaal een tekort van € 100,- om in de behoefte van het kind te voorzien. Dit tekort wordt gelijkmatig over beide ouders verdeeld.

Ouder 1: € 67,50 - € 50,- = € 10,-

Draagkracht € 200 – zorgkorting van € 10 = € 190,- bijdragen in de behoefte.

Ouder 2: € 150,- bijdrage (blijft gelijk)

In dit voorbeeld krijgt het kind dus in totaal € 340,- euro aan alimentatie, wat onder de behoefte is omdat de draagkracht slechts tot dit bedrag beperkt is.

Dan zijn er ook gevallen waarbij beide ouders voldoende draagkracht hebben om in de behoefte van het kind te voorzien. In deze gevallen wordt de bijdrage van iedere ouder naar rato bepaald.¹²

Voorbeeld:

Behoeft kind: € 450 - € 50,- = € 400,- (kindgebonden budget = €50,-)

Zorgkorting: 15% van behoefte = € 60,-

Draagkracht ouder 1: € 450 + € 50 = € 500 (Fiscaal voordeel is dus €500,-)

Draagkracht ouder 2: € 200,-

Totaal draagkracht: € 500 + € 200 = € 700,-

Bijdrage ouder 1 : € 500/ € 700 (totale draagkracht) x € 400 (behoefte) = € 285 - € 60 (zorgkorting) = € 225,-

¹⁰ Werkgroep Alimentatienormen 2013, p.17

¹¹ Werkgroep Alimentatienormen 2013, p. 17

¹² Werkgroep Alimentatienormen 2013, p.16

Partneralimentatie

Partneralimentatie is de laatste jaren het middelpunt van kritiek geweest. Er is tot op heden echter nog geen recente wijziging voor partneralimentatie ingevoerd.

-Komt de berekeningsmethodiek voor partneralimentatie wel eens in het gedrang met de nieuwe berekeningsmethodiek voor kinderalimentatie ?

-Welke gevolgen heeft de nieuwe kinderalimentatiemethodiek gehad voor partneralimentatie?

Politici voeren aan dat het huidige alimentatiesysteem als ingewikkeld wordt ervaren.

- Merkt u in uw praktijk dat cliënten onbegrip hebben voor het berekenen of de wet- en regelgeving van partneralimentatie? Wordt dit ter sprake gebracht door uw cliënten of gaan zij akkoord met uw voorstel? Wat vinden uw cliënten exact lastig?

In 2012 is er door politici een initiatiefnota en wetsvoorstel ter verkorting van de duur van partneralimentatie ingediend. Volgens de politici is er vanuit de maatschappij niet voldoende draagkracht meer voor een alimentatieduur van twaalf jaar.

- Hoe denkt u over het verkorten van de wettelijke duur van partneralimentatie van twaalf naar vijf jaar? En over de uitzonderingen?

- Vindt u een alimentatieduur van maximaal tien jaar redelijk voor een huwelijk dat bijvoorbeeld veertig jaar heeft geduurd?

De Raad van State heeft een advies uitgebracht voor het voorstel om de duur van partneralimentatie in te korten. Kunt u meegaan in dit advies?

- Denkt u dat deze voorstellen aangenomen zullen worden?

- Hoe ziet u partneralimentatie in de toekomst?

De huidige grondslag voor het betalen van partneralimentatie is gericht op 'lotsverbondenheid'. Met het nieuwe voorstel wordt beoogd deze grondslag te verlaten. De nieuwe grondslag is de compensatie voor het gedurende het huwelijk ontstane verlies aan verdien capaciteit.

-Hoe denkt u over deze voorgestelde nieuwe grondslag voor het betalen van partneralimentatie?

Bij de berekening van partneralimentatie worden er geen forfaitaire normen gehanteerd voor de woonlasten, zoals bij kinderalimentatie wel het geval is.

- Wat vindt u ervan dat men bij de berekening van partneralimentatie wel uitgaat van de werkelijke woonlasten?

Het is niet de bedoeling dat een alimentatiegerechtigde na het ontvangen van alimentatie in een financieel positievere situatie terechtkomt dan de alimentatieplichtige. De jusvergelijking is een methode die hiervoor wordt toegepast. Bij de jusvergelijking wordt naar 100% gelijke vrije ruimte toegewerkt.

-Wat vindt u van de jusvergelijking? Vindt u het terecht dat er naar gelijkheid wordt gestreefd als de ene partner meer verdient en toch gelijkgesteld moet worden met de minderverdienende partner?

-Moet een ieder evenveel overhouden (100%) of vindt u dat er een ander percentage gehanteerd moet worden? Welk percentage? Moet degene die meer verdient ook meer overhouden en niet beiden evenveel?

Afronding

- Waar ligt volgens u het daadwerkelijke probleem op het gebied van partneralimentatie en wat is volgens u de oplossing, wat zijn uw aanbevelingen?
- Wat zijn de voornaamste knelpunten in uw praktijk waar u mee te kampen heeft als het gaat om partneralimentatie?

Kinderalimentatie

Per 1 april 2013 zijn de nieuwe tremanormen voor het berekenen van kinderalimentatie in werking getreden. Met de nieuwe normen wil men meer eenvoud, duidelijkheid, rechtvaardigheid en conflictbestendigheid bereiken in de berekening van kinderalimentatie.

- Ziet u de vereenvoudigde berekening van de kinderalimentatie ook daadwerkelijk als een verbetering?
- Merkt u aan uw cliënten dat deze nieuwe methode door hen ook als eenvoudiger en duidelijker wordt ervaren?
- Vindt u dat de beoogde doelstellingen, dus meer eenvoud, duidelijkheid, rechtvaardigheid en conflictbestendigheid, zijn verwezenlijkt?

Met ingang van de nieuwe tremanormen 2013 zijn een aantal nieuwe aspecten ingevoerd voor de berekening van kinderalimentatie. Per 1 januari 2013 wordt het kindgebonden budget niet langer meer verwerkt bij de draagkracht, maar in de vaststelling van de behoefte. Het kindgebonden budget wordt zo volledig toegerekend aan het kind of de kinderen. Het kindgebonden budget wordt in mindering gebracht op het aandeel dat de ouders moeten bijdragen in de behoefte van de kinderen.

- Wat vindt u van de nieuwe verwerkingsmanier van het kindgebonden budget?

De zorgkorting is eveneens een nieuw aspect in de nieuwe berekeningsmethodiek voor kinderalimentatie. Vroeger werd er € 5,- per kind per dag als kosten meegenomen in de berekening van de onderhoudsplichtige ouder. Dit vaste bedrag is per 1 april 2013 veranderd in een percentage aan zorgkorting.

- Wat vindt u van deze nieuwe methode?
- Vindt u deze zorgkorting reëler dan het bedrag van € 5,- euro per kind per dag?
- Hoe gaat u om met het tellen van dagen? (1 dag = 15% van de behoefte van het kind, 2 dagen = 25% en 3 dagen = 35%) Stel dat een kind alleen maar bij je eet? Tel je dit dan ook als een dag?
- Wijkt u weleens af van deze percentages? Maakt u weleens gebruik van eigen percentages?
- Houdt u hierbij rekening met de jurisprudentie? (Co-ouderschap? Wat dan?) De nieuwe berekeningsmethodiek is nog vrij nieuw. Er is nog niet heel veel jurisprudentie over beschikbaar. Op basis waarvan komt u tot overeenstemming voor het vaststellen van afwijkende zorgkortingspercentages?
- Wat is uw mening over de minimale bijdrage van € 25,- voor één kind en € 50,- voor twee of meer kinderen?

De aanvaardbaarheidstoets is ook een nieuw aspect in de nieuwe berekeningsmethodiek voor kinderalimentatie.

- Wat vindt u van de aanvaardbaarheidstoets? Ziet u dit als een werkbaar instrument?
- Maakt u hier wel eens gebruik van? Kunt u een voorbeeld noemen van een situatie waarbij een geslaagd beroep op de aanvaardbaarheidstoets is gedaan? (schulden/dubbele woonlasten (echtelijke woning))

In de nieuwe berekeningsmethodiek worden de woonlasten forfaitair vastgesteld. Hierbij gaat men ervanuit dat 30% van het netto besteedbaar inkomen aan woonlasten wordt besteed. Er wordt dus niet meer uitgegaan van de werkelijke kosten die aan woonlasten gemaakt worden. In de praktijk kan het bedrag dat werkelijk wordt betaald vaak lager uitvallen dan de forfaitaire norm van 30%.

- Wat is uw mening over het hanteren van forfaitaire normen? Hoe denkt u hierover en corrigeert u dit wel eens in de aanvaardbaarheidstoets? (voorbeeld: iemand woont in bij ouders en hoeft dus niets te betalen)

Het is bekend dat alimentatie de afgelopen jaren volop in de belangstelling heeft gestaan. Er is voortdurend kritiek vanuit de politiek en maatschappij op de werking van het alimentatiesysteem.

- Waar ligt volgens u de oorzaak van de voortdurende kritiek op het alimentatiesysteem?

- Hoe ziet u kinderalimentatie in de toekomst?

- Zijn er nog zaken die u opmerkelijk vindt in de nieuwe tremanormen 2013 voor kinderalimentatie?

- Zijn er specifieke punten omtrent kinderalimentatie waar u tegenaan loopt in uw praktijk?

- Wat zijn uw aanbevelingen voor een effectief kinderalimentatiesysteem ?

Bijlage E Interview Ruud Voorvaert

Partneralimentatie

Voorvaert vindt het goed dat men probeert om de duur van partneralimentatie te verkorten. Vrouwen zijn naar zijn mening tegenwoordig niet meer zo hulpeloos. Hij is van mening dat alleenstaande moeders daarnaast ook veel fiscale voordelen hebben. Vrouwen in Nederland zijn goed opgeleid en dan moet je ook je eigen brood kunnen verdienen. Dit betekent een verkorting van de alimentatieduur. Voorvaert hanteert in zijn praktijk vaak een duur van zes jaar. Het verkorten van de alimentatieduur is volgens hem goed bedoeld, maar in de praktijk komt het toch vaak voor dat vrouwen die bijvoorbeeld tien jaar getrouwd zijn geweest voor een duur van twaalf jaar pleiten. Volgens Voorvaert wordt dit ook in de meeste gevallen toegewezen door de rechters. De rechter zal hier niet makkelijk van afwijken, omdat het simpelweg de wet is. Met de tremanormen kun je alle kanten uit, omdat die slechts een advies zijn. De wet daarentegen beperkt de alimentatieduur tot maximaal twaalf jaar. Jongere mensen komen volgens Voorvaert ook eerder een kortere alimentatieduur overeen dan oudere mensen. Oudere mensen hebben namelijk minder kansen op de arbeidsmarkt en wellicht op de huwelijksmarkt.

Voorvaert is van mening dat een vrouw die zelfstandig is de alimentatieduur zou kunnen dempen. Hij vindt dat een ieder moet investeren in zichzelf door middel van een goede opleiding. Op deze manier kan men onafhankelijke keuzes maken. Vrouwen dienen hierin te investeren. Voorvaert probeert mediationprocedures zo efficiënt mogelijk te houden en het proces binnen vier à vijf sessies af te wikkelen. Het probleem ligt vooral in het feit dat men met twee inkomens goed kan rondkomen en partijen het pas lastig krijgen na een echtscheiding. Na een scheiding komen partijen natuurlijk met aparte inkomens te staan, waarmee je niet veel kunt doen. Het inkomen van alleenstaande vrouwen kan nog oplopen door fiscale voordelen en als de andere partij ook fiscale compensatie krijgt, dan is die partij vaak eerder bereid om een redelijk bedrag aan alimentatie te betalen. Het is in ieder geval van belang om een alimentatieregeling goed vast te leggen, omdat het moeilijk is hier weer vanaf te komen.

De huidige wettelijke maximale duur van twaalf jaar is volgens Voorvaert erg lang. Deze termijn zal duidelijk verkort moeten worden. Het betalen van twaalf jaar partneralimentatie na een huwelijk van twintig jaar achter de rug te hebben, is wel erg lang. Het kan niet de bedoeling zijn dat men maar twaalf jaar lang op hetzelfde niveau kan blijven doorleven. Voorvaert vindt een termijn van vijf jaar voldoende om de andere partij op weg te helpen, maar daarna moet het ook klaar zijn. Hij vindt het tevens onrechtvaardig dat een partner die niet heeft gewerkt, om welke reden dan ook, een gelijk inkomen moet hebben als de andere partner, die wel fulltime heeft gewerkt. Deze correctie zou niet via partneralimentatie moeten plaatsvinden, maar via kinderalimentatie. Daarnaast is het ook zo dat na echtscheiding het pensioen wordt verevend. De ex-partner heeft dan recht op de helft van het pensioen dat tijdens het huwelijk is opgebouwd. Uit de praktijk blijkt dat vrouwen vaak minder pensioen opbouwen. Dit is in feite een vorm van verkapte alimentatie. Het staat los van de alimentatie, maar is toch een vorm van inkomsten.

Voorvaert werkte vroeger vooral aan de hand van de tremanormen. Met de tijd is hij, met een sterke onderbouwing, meer gaan afwijken van deze normen. Zolang je inhoudelijk goed op de hoogte bent van de werkelijke situatie, en die situatie met goede standpunten kunt onderbouwen, werken de rechters vaak mee. Het is tevens van belang om te achterhalen welke partij wil vertrekken uit het huwelijk. Mannen die besluiten om te vertrekken, zijn vaak ruimhartiger met de alimentatie dan wanneer de vrouw dit besluit neemt. Mannen zijn vaak ook van mening dat de kinderalimentatie niet aan de kinderen wordt besteed, maar aan de eigen behoeftes van de vrouwen.

De tremanorm is slechts een maatstaf waar men absoluut van kan afwijken. Als advocaat zijnde moet je het durven om standpunten van cliënten op redelijke gronden te verdedigen. De rechter moet de tremanormen volgens Voorvaert ook niet zomaar blindelings overnemen. Rechters hebben vaak geen keus, omdat partijen onderling lastig doen. De tremanormen moeten volgens Voorvaert pas ingezet worden op het moment dat er geen ander alternatief is. Het uitgangspunt moet de werkelijke situatie zijn. Waarom bepaalde normen zijn vastgesteld, begrijpt Voorvaert ook niet. De hofnorm is bijvoorbeeld ooit op 60% vastgesteld. Waarom men van dit percentage uitgaat is hem niet duidelijk. Hij vindt dit belachelijk hoog.

Kinderalimentatie

Voorvaert vond het oude systeem voor het berekenen van kinderalimentatie prima. Volgens hem zijn om politieke redenen maatstaven gehanteerd om de berekeningen te standaardiseren. Het hanteren van forfaitaire normen komt de eenvoud in principe ten goede, maar het huidige systeem sluit niet aan bij de realiteit. Volgens Voorvaert worden er om deze redenen te hoge bedragen voor kinderalimentatie opgelegd aan onderhoudsplichtigen. Door het werken met forfaitaire normen komt men nog verder van de werkelijkheid af te staan. Tussen berekeningen en de werkelijkheid *an sich* zit al een groot verschil en dit wordt alleen maar groter door ook nog eens met aannames te werken. De kunstmatige berekeningen worden op deze manier nog kunstmatiger, en dat is bezwaarlijk voor Voorvaert. Naar zijn mening moeten mensen meer kinderalimentatie betalen dan eigenlijk redelijk is. De huidige berekeningsmethode is een stuk ingewikkelder geworden. Volgens Voorvaert zal de gemiddelde advocaat moeite hebben met het maken van een goede berekening. Voorheen was het toch wel een stuk eenvoudiger.

De aanvaardbaarheidstoets is volgens Voorvaert een *escape* voor onbillijke situaties. Er wordt naar zijn mening op dit moment met de huidige tremanormen te weinig rekening gehouden met de werkelijke lasten die mensen hebben. De kunstmatige uitkomsten van de rechter worden als redelijk ervaren. Men moet wel een heel sterk verhaal hebben om korting te krijgen voor extra kosten. Met betrekking tot de forfaitaire woonlasten die op 30% van het NBI zijn gesteld, is hij van mening dat in gevallen waarin de woonlasten nihil zijn, niet uitgegaan moet worden van de forfaitaire norm. De rechter moet dan geen rekening houden met kosten die er niet zijn. Een berekening is volgens Voorvaert slechts een hulpmiddel. Het zijn geen wettelijke regels, maar slechts richtlijnen. De tremanormen zijn een hulpmiddel om te komen tot een juiste benadering. De nieuwe regels zijn volgens hem ook een benadering. De normen kunnen als startpunt dienen, maar voor de toepassing dient een reële situatie geschetst te worden met alle relevante facetten daarbij. De zorgkorting op zich is een goede regeling, maar is slechts tot maximaal 35% vastgesteld in de normen. Dit kan te weinig zijn voor kinderen die steeds een week bij iedere ouder verblijven. Voorvaert kijkt dan ook regelmatig van de normen af, omdat hij – zoals hij stelt – een echte praktijkjurist is. Hij kijkt naar hetgeen de kinderen werkelijk nodig hebben en wat de behoefte is. De behoeftetabellen leveren volgens Voorvaert ook merkwaardige bedragen op. Een kind van 3 jaar kan op basis van de behoeftetabel een bedrag van € 300,- krijgen. Dit kan volgens de tabel wel zo zijn, maar de vraag is of dit bedrag in werkelijkheid ook echt wordt uitgegeven aan de kinderen. Als hij van mening is dat dit geen realistisch bedrag is om vanuit te gaan, dan bepleit hij dit ook op goede gronden. Voorvaert vindt het belangrijk dat berekeningen op alle fronten realistisch zijn. De berekening moet wenselijk zijn voor de alimentatieplichtige en billijk voor de alimentatiegerechtigde. Op deze manier ga je misschien lichtelijk op de stoel van de rechter zitten, maar dit is in het belang van de cliënten en hun kinderen. Dit is helemaal zo in gevallen waarin hij als mediator optreedt voor beide partijen. Redelijkheid is dan altijd het uitgangspunt. De tremanormen ervaart hij niet als een knelpunt, omdat hij deze als hulpmiddel beschouwt om tot een juiste uitkomst te komen.

Voorvaert is van mening dat het systeem best een stukje magisch en ingewikkeld mag zijn, omdat er anders ook geen advocaat meer nodig zou zijn. Er zouden echter niet te hoge alimentatiebedragen opgelegd moeten worden. Dit veroorzaakt namelijk frustraties en wellicht het uitblijven van betalingen. Met andere woorden: men moet niet te makkelijk onder de onderhoudsverplichting uit kunnen komen, maar de lat moet ook niet te hoog gelegd worden. Voorvaert vindt € 250,- per maand een mooi standaardbedrag. Als mensen meer verdienen dan zou € 400,- tot € 500,- per maand een geschikt bedrag zijn.

Partneralimentatie

Grosfeld ervaart geen spanning tussen de berekeningsmethodiek van kinderalimentatie en partneralimentatie. Kinderalimentatie heeft immers voorrang op partneralimentatie en daarna kijkt men pas of er draagkracht resteert voor partneralimentatie. De berekeningen voor partneralimentatie zijn net zo ondoorzichtig voor cliënten als die voor kinderalimentatie. Het voorstel om de huidige alimentatieduur te verkorten van twaalf jaar naar vijf jaar vindt Grosfeld een goed voorstel. Dit is meegaan met de tijd. Een termijn van vijf jaar is een redelijke termijn om weer in eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. De mogelijkheid tot aanvulling van deze termijn zal er altijd wel zijn. De uitzondering van tien jaar is volgens haar een goed uitgangspunt. Het wetsvoorstel zal naar haar idee dan ook zeker aangenomen worden. Of dit in een iets genuanceerdere vorm zal zijn, kan Grosfeld niet uitsluiten. Zij kan zich ook goed vinden in de beoogde grondslag van het wetsvoorstel. De huidige grondslag, 'lotsverbondenheid', is een ouderwets begrip. De wetgever moet meegaan met de tijd. De compensatie voor het gedurende het huwelijk ontstane verlies aan verdien capaciteit sluit beter aan bij deze tijd. Grosfeld vindt het geen goede zaak dat kinderalimentatie momenteel met forfaitaire normen wordt berekend, terwijl partneralimentatie nog steeds met werkelijke kosten wordt berekend. Zij is van mening dat men geen ongelijkheid moet creëren. Partner- en kinderalimentatie moeten op gelijke wijze berekend worden, ofwel met forfaitaire normen ofwel met werkelijke kosten. Grosfeld stelt dat er tegenwoordig in vergelijking met kinderalimentatie beduidend minder verzoeken tot partneralimentatie worden gedaan. Vrouwen willen volgens Grosfeld niet afhankelijk zijn van de ex-partner en diens bijdrage. Zij zien daarom vaak af van partneralimentatie. De maatschappij is veranderd ten opzichte van voorheen. Er is niet vaak meer sprake van een traditioneel huwelijk. Mannen nemen steeds vaker de zorg van de kinderen op zich en vrouwen zijn zelfstandiger geworden dan in de jaren 70. De huidige wettelijke maximale duur van de partneralimentatie sluit niet aan bij de huidige maatschappij. Dit moet een redelijke termijn worden. Het opnemen van alimentatieregelingen in de wet zou volgens Grosfeld voor rigide handhaving zorgen en dan moet men de wet steeds blijven aanpassen.

Kinderalimentatie

Grosfeld is van mening dat de nieuwe berekeningsmethodiek voor kinderalimentatie in eenvoudige gevallen zeker eenvoudiger is geworden door het introduceren van de draagkrachttabel en de behoeftetabel. Dit is echter alleen voor eenvoudige situaties van toepassing. Op het moment dat er bijvoorbeeld hoge of dubbele woonlasten zijn, dan is de berekening van de kinderalimentatie niet meer als eenvoudig aan te merken. Die moet dan namelijk weer op de oude manier berekend worden, waardoor er op dit moment niet van eenvoudigheid gesproken kan worden. Deze nieuwe methodiek is voor haar cliënten net zo ondoorzichtig als de oude methode. Cliënten blijven de totstandkoming van berekeningen ondoorzichtig en onbegrijpelijk vinden. Over de nieuwe manier van het verwerken van het kindgebonden budget is Grosfeld positief. Zij is van mening dat deze methode zuiverder is en dat het budget op deze manier geheel toekomt aan de kinderen. De minimumdraagkrachtregeling vindt zij ook een goed initiatief. De zorgkorting daarentegen brengt veel discussie met zich mee. Er is steeds discussie over de invulling en beredenering van het aantal dagen en de zorgkorting die hiermee gepaard gaat. Vrouwen zijn vaak van mening dat de dagen en tijden niet goed benut worden door de mannen. De gemaakte afspraken op papier komen niet overeen met de werkelijkheid. In de praktijk is de tijdsindeling en benutting vaak anders, waardoor er makkelijk discussie ontstaat. Grosfeld vindt de zorgkorting wel realistischer dan het bedrag van € 5,- per kind per dag, dat voorheen werd gehanteerd. Zij probeert in alle gevallen met partijen tot een overeenkomst te komen en zit niet zo nauw op de voorgestelde percentages van de tremanormen. Je kunt met mediation makkelijk afwijken van de voorgeschreven zorgkorting. Het hoogste percentage dat Grosfeld heeft toegepast is 50%.

Met mediation kun je per situatie afwijken van voorgeschreven normen. Dit is geheel afhankelijk van de samenwerking tussen twee partijen. Grosfeld benadrukt tevens dat ze niet veel ervaring heeft met rechtszaken over de nieuwe tremanormen. Zij heeft zelf ook nog geen ervaring met de aanvaardbaarheidstoets. Zij ziet de aanvaardbaarheidstoets wel als een complicatie op de vereenvoudiging van de alimentatieberekening. Op deze manier blijft men een soort hardheidsclausule hanteren. Grosfeld is toch van mening dat men beter terug kan gaan naar de oude methode van kinderalimentatie, omdat deze volgens haar eenvoudiger was.

Het forfaitair vaststellen van de woonlasten kan voor de ene persoon in het voordeel zijn en voor de andere in het nadeel. Een persoon die in werkelijkheid hoge woonlasten heeft, zal balen van de forfaitaire norm, omdat er rekening wordt gehouden met forfaitaire woonlasten die 30% van het netto besteedbaar inkomen geacht worden te zijn. Het hanteren van forfaitaire normen maakt het verwerken van berekeningen daarentegen wel eenvoudiger en werkbaarder. Er is hiermee een einde gekomen aan de eindeloze discussies over berekeningen, vindt Grosfeld. Tevens komt de situatie waarin een persoon bij zijn of haar ouders intrekt na een echtscheiding en hierdoor weinig tot geen woonlasten heeft, vrijwel niet meer voor. In gevallen dat deze situaties er nog wel zijn, betreft het vaak tijdelijke situaties. De kritiek op het alimentatiesysteem komt volgens Grosfeld door het feit dat mensen het idee hebben dat alimentatieberekeningen niet overeenkomen met de werkelijke financiële situatie. Het wordt voor mensen steeds lastiger om te begrijpen waarom bepaalde posten, zoals fiscale voordelen, worden meegenomen in berekeningen. Cliënten maken zelf vaak een beredenering vanuit hun loonstrook, omdat dit hetgeen is wat zij ontvangen. Het meenemen van fiscale voordelen in berekeningen maakt het geheel lastiger voor de cliënten. De bijstandsnorm is forfaitair vastgesteld op € 850,-, terwijl men in de praktijk toch uitkomt op kosten van rond de € 1.300,-. Cliënten stellen vervolgens dit niet te kunnen betalen, maar bij de berekeningen die worden gemaakt, neemt men ook fiscaal voordeel mee waardoor wordt verondersteld dat de kosten wel betaald kunnen worden.

Grosfeld heeft geen specifieke aanbevelingen voor het huidige kinderalimentatiesysteem. Zij stelt dat kinderalimentatie ook in de toekomst complex zal blijven. Je wilt een ieder recht doen en dit zal altijd maatwerk vergen.

Partneralimentatie

Rozendal vindt de beoogde wettelijke alimentatieduur van vijf jaar erg kort. Het uitgangspunt voor het bepalen van de alimentatieduur moet afhankelijk zijn van de manier waarop je hebt geleefd met je partner. Binnen de wet die nu gehandhaafd wordt, kan men volgens Rozendal veel genuanceerder kijken naar de partneralimentatie. Alle bijzondere gevallen kunnen in dit huidige kader opgevangen worden. Daarnaast blijkt uit statistieken dat slechts één op de zes echtscheidingen in partneralimentatie resulteert. Dit is niet uitzonderlijk veel. Zolang er voldoende emancipatie is binnen een huwelijk, is de partneralimentatie ook niet groot. Rozendal stelt dat hij zelf in zijn praktijk eigenlijk nog geen vrouwen heeft gezien die achterover leunen en wachten op een maandelijkse bijdrage. Volgens hem doet een ieder wat, uit noodzaak of wil. Hij is het dan ook niet eens met de stelling dat in het huidige alimentatiesysteem de prikkel voor vrouwen ontbreekt om zelf aan de slag te gaan. Rozendal vindt dat zijn opinie meer aansluit bij de huidige grondslag van partneralimentatie, 'lotsverbondenheid'. Hij is daarnaast wel van mening dat een ieder voldoende inspanning moet leveren om in eigen onderhoud te kunnen voorzien.

De berekeningsmethodiek voor partneralimentatie komt volgens Rozendal in het gedrang met kinderalimentatie. Hij is van mening dat beide berekeningen op basis van werkelijke kosten gemaakt moeten worden. Er zijn volgens hem te veel specifieke gezinssituaties waarbij het hanteren van werkelijke kosten de juiste oplossing is. De jusvergelijking is een aspect ter beperking van de partneralimentatie. Het zou volgens Rozendal bizar zijn als de alimentatiegerechtigde het financieel beter zou gaan krijgen dan de alimentatieplichtige. Om deze reden is het een goede regeling. Tegen het opnemen van alimentatieregelingen in de wet wordt veel bezwaar gemaakt door rechters. Zij kunnen dan geen maatwerk meer leveren, omdat alles genormeerd is. Een andere reden van bezwaar houdt verband met de mogelijkheid tot procederen. Indien je de invulling van het alimentatiesysteem als wet gaat opnemen, bestaat er de mogelijkheid om te procederen tot aan de Hoge Raad. Nu is er de mogelijkheid om te zeggen dat het slechts richtlijnen zijn die goed gemotiveerd zijn toegepast of goed gemotiveerd zijn afgewezen, waardoor er geen grond is voor bezwaar. Ouders die in mediation zijn moeten een goed plan maken over hoe om te gaan met partneralimentatie. Zij moeten meer aandacht besteden aan hun werkelijke situatie en niet alleen uitgaan van bedragen die zij in gedachten hebben en de twaalfjaarstermijn. Indien er toch een rechter aan te pas komt, dan moet de rechter genuanceerder nadenken en een goed gesprek aangaan met partijen over de duur van twaalf jaar, in plaats van geen einddatum noemen en we zien wel over twaalf jaar.

Kinderalimentatie

Rozendal is van mening dat de nieuwe rekenmethode voor de berekening van kinderalimentatie gedeeltelijk eenvoudiger is geworden. Voor een aantal kosten zijn namelijk forfaitaire normen vastgesteld, waardoor de kosten in principe niet ter discussie zouden moeten staan. Rozendal stelt echter dat deze kosten alsnog regelmatig ter discussie staan. Met betrekking tot de zorgkorting is hij van mening dat deze redelijk gerechtvaardigd is, omdat de kosten over twee huishoudens worden verdeeld. De zorgkorting brengt echter ook lastige punten met zich mee. Deze korting kent volgens de tremanormen slechts drie percentages. In kwesties die niet aansluiten bij de voorgeschreven percentages, wordt het dan toch weer lastig om te bepalen welk percentage je gaat hanteren. Wat de nieuwe rekenmethode vooral lastig en onhandig maakt, is het kindgebonden budget. Rozendal is van mening dat het met het huidige systeem wel een stuk eenvoudiger geworden om het draagkrachtloos inkomen vast te stellen. Dit kan namelijk met een formule eenvoudig toegepast en uitgelegd worden. Al met al concludeert hij dat het systeem uiteindelijk ingewikkelder is geworden.

Het kindgebonden budget wordt in de nieuwe berekeningsmethodiek meegenomen bij de vaststelling van de behoefte van de minderjarige kinderen. Het feit dat dit budget op deze manier geheel aan de kinderen toekomt, vindt Rozendal wel terecht. Het is echter niet praktisch om dit rekentechnisch op deze manier te doen, omdat het kindgebonden budget erg onderhevig is aan verandering. Door wijzigingen van omstandigheden moeten er dan steeds nieuwe berekeningen gemaakt worden. Het kindgebonden budget kan volgens de heer Rozendal beter bij de draagkracht betrokken worden, wegens praktische redenen.

Rozendal vindt de gedachte achter het zorgkortingsaspect goed. In de vorige alimentatienormen hadden de kosten van de omgangsregeling geen invloed op de gemaakte kosten door de andere ouder. Dit voelde als onrechtvaardig. Het is belangrijk dat de kosten over beide partijen verdeeld worden. Of dit in percentages of bedragen wordt gedaan, is voor hem niet van belang. Een andere mogelijkheid zou volgens Rozendal het verdelen van de totale kosten van de kinderen over het aantal dagen kunnen zijn. Bijvoorbeeld: er zijn twee kinderen die 1.000 euro kosten, op basis van het aantal dagen valt 200 euro bij de ene ouder en 800 dus bij de andere. Dat zou volgens Rozendal net zo rechtvaardig zijn geweest en was eveneens een rekenmethodiek geweest.

Met betrekking tot de zorgkorting in geval van co-ouderschap is Rozendal van mening dat de tremanormen hier voldoende ruimte voor bieden. De alimentatienormen houden niets tegen qua invulling van levensstijl. Er staat namelijk dat ouders ook een ander percentage mogen overeenkomen. Partijen die co-ouderschap willen, moeten afspraken maken die aansluiten op hun persoonlijke situatie. Naast de zorgkortingsregeling kunnen de ouders ook de methode Bol hanteren. Met deze methode worden de kosten voor de kinderen onderverdeeld in kosten binnen de huishouding en kindgebonden kosten. Dit is ook een model dat ouders kunnen hanteren. De rechter is volgens Rozendal duidelijk in geval van partijen die stellen co-ouderschap te hebben, maar waar dit niet blijkt. Als je co-ouder bent, dien je wel degelijk samen afspraken te kunnen maken. Als partijen dit niet kunnen, dan beslist de rechter naar aanleiding van de feitelijke situatie hoe de zorgkorting wordt verdeeld. Ruzie over co-ouderschap kost veel tijd en legt daarnaast een te groot beslag op de rechtsmiddelen. Dit is volgens Rozendal ook de reden waarom co-ouderschap uit de tremanormen is gehaald. Rozendal is eigenaar van Split-Online, een alimentatierekenprogramma voor professionals. Split-Online heeft een co-ouderschapmodule waarin ouders zelf de kosten van hun kinderen kunnen invullen. Ouders die van mening zijn dat de zorgkorting niet bij hun situatie past, kunnen deze co-ouderschapmodule gebruiken. De alimentatienormen gaan uit van de gedachte dat degene bij wie het kind staat ingeschreven ook de grootste zorg heeft voor het kind. Co-ouders willen echter vaak zelf afspreken hoe zij voor hun kinderen zorgen. Een zorgkorting zegt hun vaak niets, een kinderrekening echter wel. Split-Online geeft de mogelijkheid om een kinderrekening in te richten waarmee ouders een totaalbeeld krijgen van de kosten. De nieuwe regeling, waarbij een minimum draagkracht verondersteld wordt aanwezig te zijn, zegt Rozendal niet zo veel. Rekenkundig kun je veel stellen, maar als er geen geld is, dan is er geen geld. Rozendal is daarnaast van mening dat er ook echt geen kinderen in Nederland zullen zijn die doodgaan van de honger of naakt rondlopen. De gedachte achter de regeling, dat men voor kinderen moet zorgen die op de wereld gebracht worden, is goed, maar het blijft slechts een rekenkundige bijdrage. Het is nog maar de vraag of dit rekenkundige bedrag ook daadwerkelijk bij de kinderen terechtkomt.

Met betrekking tot de aanvaardbaarheidstoets is Rozendal van mening dat deze regeling in ieder geval het forfaitaire karakter wegneemt in geval van te hoge lasten. De aanvaardbaarheidstoets maakt het systeem echter weer net zo complex als voorheen. De aanvaardbaarheidstoets werkt in feite alleen indien er sprake is van hogere woonlasten dan de forfaitaire woonlasten, terwijl een alimentatiegerechtigde geen aanspraak kan maken op de aanvaardbaarheidstoets als er in werkelijkheid sprake is van minder woonlasten dan de forfaitaire woonlasten.

Een gevolg hiervan kan zijn dat er geen ruimte is voor kinderalimentatie, maar wel voor partneralimentatie. De forfaitaire norm van 30% is volgens Rozendal een norm die past bij een modaal inkomen. Bij hogere inkomens klopt deze norm vaak al niet meer. Bij lage inkomens is de norm dan snel weer te laag. Er is slechts een beperkte groep waarbij deze norm echt aansluit op de situatie.

Volgens Rozendal dient er gerekend te worden met werkelijke kosten. Er zijn genoeg complexe zaken die ingevuld moeten worden bij berekeningen. Het bepalen van de werkelijke woonlasten zou dan ook niet het grootste probleem moeten opleveren bij het maken van een alimentatieberekening. Men kan met de werkelijke kosten werken en daarnaast alsnog een begrenzing van bijvoorbeeld 30% stellen.

Rozendal is van mening dat mensen minder geld te besteden hebben dan er volgens een alimentatieberekening wordt gesteld. Er zijn in werkelijkheid meer lasten dan waar rekening mee wordt gehouden. Het lijkt hierdoor alsof er een bepaalde ruimte is voor kinderalimentatie, die er in werkelijkheid helemaal niet is. De werkelijke lasten zijn hoger dan waarmee in de bijstandsnorm rekening wordt gehouden. De kritiek op het alimentatiesysteem komt volgens Rozendal voornamelijk, omdat mensen merken dat er toch wel veel geld naar de kinderen gaat, waardoor partijen zelf vrij beperkt moeten leven.

Rozendal loopt als programmamaker zelf niet tegen specifieke knelpunten aan. Zijn taak is om ervoor te zorgen dat de tremanormen goed in de rekenprogramma's komen te staan. Het bespreken van deze resultaten met hun cliënten wordt vervolgens aan de professionals overgelaten. Rozendal heeft als aanbeveling voor het huidige kinderalimentatiesysteem dat het kindgebonden budget teruggebracht moet worden naar de draagkracht.

Bijlage H Interview Lei van Roekel

Partneralimentatie

Van Roekel ervaart in zijn praktijk meer discussie over partneralimentatie dan over kinderalimentatie. Vooral bij grote inkomensverschillen ontstaan er discussies. Dit is volgens hem wellicht te relateren aan de aanpak die wordt gehanteerd bij kinderalimentatie. Indien partijen niet gescheiden waren, hadden er immers ook kosten voor de kinderen gemaakt moeten worden. Van Roekel wijst partijen altijd op dit punt. Partneralimentatie veroorzaakt vaak meer discussie, omdat er meerdere aspecten een rol spelen, zoals bijvoorbeeld een hypotheek. Het verkorten van de partneralimentatieduur naar vijf jaar is volgens Van Roekel een goede zaak. De maatschappij is veranderd en van een traditionele rolverdeling is steeds minder vaak sprake. Deze situaties zijn er uiteraard nog wel, maar er zijn ook genoeg voorbeelden van partijen die na een zware procedure over partneralimentatie bij de rechtbank alsnog door de rechtbank worden doorverwezen naar een mediator. Partijen zijn in de tussentijd gemiddeld een bedrag van rond de € 25.000,- kwijt aan het procederen. Daarnaast vermoedt Van Roekel dat er wellicht ook partijen zijn die maatschappelijk sterker zijn dan ze zich voordoen. Een verkorting van de alimentatieduur naar vijf jaar is volgens Van Roekel moderner en passender. Een alimentatiesysteem met als uitgangspunt een duur van vijf jaar en de mogelijkheid tot verlenging is dan ook geschikt. Dit is een redelijke termijn om weer in eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. Tevens mag er gerust meer aanspraak gemaakt worden op de verantwoordelijkheid van alimentatiegerechtigden in het algemeen. Partijen hebben de verantwoordelijkheid om te blijven leren en zichzelf te ontwikkelen. Na het uiteengaan moet een ieder zelfstandig verder kunnen. Bij een hogere draagkracht van de ene partij in vergelijking met de behoefte van de andere partij, moet die behoefte het uitgangspunt zijn. Van Roekel vraagt partijen altijd om exact aan te leveren welke bedragen er worden uitgegeven, zodat duidelijk is welk bedrag er uiteindelijk netto onder de streep zal staan. Hij maakt dus een netto budgettering op basis van de werkelijke situatie. Normatieve bedragen kunnen hier naast gehouden worden, maar de werkelijke situatie moet het uitgangspunt zijn. Door deze werkwijze kiezen mensen op basis van *informed consent* voor een oplossing, waardoor de kans op houdbare afspraken groter is.

De uitgangspunten bij partneralimentatie moeten de behoefte en de draagkracht zijn. Op het moment dat er sprake is van een spanningsveld zou je pas naar een jusvergelijking moeten kijken. Het idee dat partijen een nagenoeg gelijke besteedbare vrije ruimte moeten overhouden, vindt Van Roekel onzin. Het wettelijk opnemen van alimentatieregelingen is niet per definitie een oplossing volgens Van Roekel. Hij is van mening dat veel mensen op het systeem leunen met de verwachting dat het systeem hulp moet bieden en dat zou eigenlijk omgedraaid moeten worden. Partijen worden bij de aanvang van mediation door Van Roekel allereerst op hun eigen krachten gewezen. Als mediator vindt hij dat hij partijen moet wijzen op hun gezamenlijke verantwoordelijkheid met betrekking tot de kinderen. Ouderschap en partnerschap moeten van elkaar onderscheiden worden. Partijen verwarren deze begrippen vaak met elkaar. Het is goed dat er een uniform rapport is met betrekking tot alimentatie, maar ieder gezin is anders, waardoor de tremanormen natuurlijk niet aansluiten bij de werkelijkheid. Wellicht is het een idee om partijen eerst mediation te laten proberen en dan de pas gang naar de rechter open te stellen, maar je kunt mediation uiteraard niet verplicht stellen. De prikkel voor een alimentatiegerechtigde mag in geval van partneralimentatie aanwezig zijn. Door het verkorten van de alimentatieduur komt men hier volgens Van Roekel in ieder geval aan tegemoet.

Kinderalimentatie

Van Roekel ziet de nieuwe berekeningsmethode voor kinderalimentatie niet echt als een vereenvoudiging. Cliënten ervaren het ook niet als een vereenvoudiging, vooral als het om de nieuwe aspecten van deze normen gaat. Er kan pas van een vereenvoudiging gesproken worden als de werkwijze beter uitgelegd kan worden aan cliënten, waardoor zij die ook beter kunnen begrijpen en hierdoor sneller tot een overeenstemming komen die langer houdbaar

is. De systematiek dient duidelijk te zijn voor de cliënten en daar is op dit moment geen sprake van met de huidige regeling omtrent kinderalimentatie. De nieuwe systematiek is geen vereenvoudiging, maar ook geen verslechtering. In alle nieuwe systemen dient men zich nu eenmaal te verdiepen. Van Roekel stelt dat er in ieder geval geen sprake is van een vooruitgang. Met betrekking tot zorgkorting is Van Roekel van mening dat dit aspect moeilijker is uit te leggen dan de omgangskostenregeling die voorheen werd gehanteerd. Het is makkelijker uit te leggen aan cliënten dat er rekening wordt gehouden met een x bedrag voor de tijd dat het kind bij een ouder verblijft en hier kosten voor worden gemaakt. Het toelichten van de feitelijke situatie aan partijen is vaak de meest handige manier. Deze manier gaat dan ook veel verder dan de werkwijze van de rechtbank. De rechtbank gaat immers uit van normatieve bedragen. Kinderalimentatie kan goed geregeld worden indien men uitgaat van de feitelijke situatie en de werkelijke kostenverdeling. Het geven van maatwerk is een belangrijke factor. Van Roekel laat partijen die in mediation zijn de werkelijke kosten exact in kaart brengen. Het is belangrijk om deze gegevens helder in het vizier te hebben.

Het bedrag van € 5,- per kind per dag was volgens Van Roekel uiteraard te laag. Daarnaast dient dit bedrag eigenlijk afhankelijk te zijn van de leeftijd. Een kind van 17 jaar duikt als het ware iets vaker in de koelkast dan een kind van 4 of 5 jaar. Het is volgens Van Roekel erg belangrijk om partijen al in een voorfase te laten denken, en dat gebeurt niet vaak. Als professional moet men ook niet te snel met een berekening op tafel komen, omdat partijen die dan al snel als de waarheid beschouwen. Partijen in mediation dienen bij aanvang eerst zelf na te denken over de kosten en verdeling van hun kinderen. Deze kosten moet je de partijen zelf op papier laten zetten en deze kun je in een vervolgesprek met ze bespreken. Van Roekel gaat altijd uit van de feitelijke situatie. Indien de feitelijke situatie het voorgestelde bedrag uit de tremanormen vereist, dan komt dit normatieve bedrag ook in de berekening. Hij is ook weleens afgeweken naar beneden met de zorgkorting, omdat dit conform de werkelijke situatie het geval was. Van Roekel stelt dat hij de mediator is en dat klanten zelf moeten bepalen wat het beste bij hun situatie past. Bij het maken van berekeningen worden de uitgangspunten altijd met partijen afgesproken. Zij krijgen ook de achterkant van berekeningen te zien. Met betrekking tot de minimale draagkrachtregeling is Van Roekel kort. Hij vindt het een goede regeling, omdat de ruimte voor discussie of iemand überhaupt moet bijdragen hiermee wordt vermeden. De aanvaardbaarheidstoets is een goede regeling op het moment dat partijen het niet met elkaar eens kunnen worden. Op het moment dat partijen het wel met elkaar eens kunnen worden, dan kan hierover gesproken worden. Hiermee ga je wederom een stap verder. Van Roekel heeft zelf weinig ervaring met de aanvaardbaarheidstoets, omdat hij met zijn cliënten altijd inzichtelijk overleg pleegt over de verdeling van de kosten, de wens om een gezamenlijke rekening te gebruiken en hoe men de werkelijke kosten voor de kinderen achteraf wil toetsen. Op deze manier hebben partijen een helder beeld van de kosten die zijn gemaakt voor de kinderen en leggen ze tevens verantwoording naar elkaar af. Deze methode is vergelijkbaar met de normering van hypotheek. Daarbij worden immers ook werkelijke lasten getoetst en wordt er gekeken in hoeverre partijen in staat zijn om te betalen. De aanvaardbaarheidstoets is een effectief instrument op het moment dat partijen tegenover elkaar staan. Het uitgangspunt bij mediation is echter dat partijen het wel eens moeten worden met elkaar. Het helpt vaak om partijen zelf aan het denken te zetten, waarna ze de situatie zelf ook inzien. Het draait uiteindelijk om het maken van afspraken die houdbaar zijn.

Met betrekking tot de forfaitaire norm voor woonlasten stelt Van Roekel dat in beginsel de feitelijke situatie het uitgangspunt moet zijn. Indien partijen er samen niet uitkomen, moet je eigenlijk pas naar de normatieve bedragen gaan kijken. De tremanormen zijn volgens hem in die zin wellicht ook meer een handvat voor advocaten dan voor mediators. De tremanormen zijn niet per definitie de waarheid. Je kunt wel in de schaduw van deze normen afspraken maken. Belangrijk is dat partijen goed geïnformeerd zijn en op basis hiervan een eigen ouderschapsplan en kostenverdeling kunnen maken.

Als er sprake is van een goed doorgesproken plan, dan is de kans ook kleiner dat partijen over een half jaar wederom in een conflictsituatie belanden met advocaten aan hun zijde. Het streven is om in beginsel tot een goede overeenstemming te komen en als er achteraf onenigheid is, dan worden de afspraken aangepast zodat er weer sprake is van overeenstemming. Mediation met bespreking van de feitelijke kosten van kinderen is volgens Van Roekel een geschikte oplossing. Het normatieve systeem is een soort leidraad voor partijen die tegenover elkaar staan. Het is naar de mening van Van Roekel ook bedoeld om sneller inzicht te krijgen in de eventuele uitspraak van een rechter, waardoor men sneller mediation zou overwegen of in overleg de situatie zal bijstellen. Op deze manier wordt de gang naar een rechter ook minder noodzakelijk. Een nadeel van het systeem is dat het toch enige deskundigheid vergt. Een mediator zonder financiële achtergrond zal dergelijke berekeningen niet snel zelf uitvoeren, maar uitbesteden.

Van Roekel is van mening dat hij niet alleen zelf de berekeningen snapt, maar zijn cliënten ook kan uitleggen waarom bepaalde regelingen zo zijn vastgesteld. Het zijn slechts normatieve normen. De werkwijze van Van Roekel is gericht op werkelijke situaties van partijen. Op deze manier vinden er inhoudelijk ook andere gesprekken plaats dan de technische berekeningen, waardoor partijen uiteindelijk tot een overeenkomst komen. De tremanormen moeten uiteraard niet achterwege blijven en bekend zijn bij de cliënten. Zij mogen gerust weten wat het Nibud stelt. Dit is echter niet het belangrijkste aspect.

Van Roekel had met de bekendmaking van de nieuwe tremanormen per 1 april 2013 verwacht dat deze ook makkelijker uit te leggen zou zijn aan cliënten, maar dit blijkt helaas niet het geval te zijn. Het begrip voor normatieve bedragen ontbreekt gewoon bij mensen. Zij begrijpen niet waarom een zorgkorting van 35% gepast wordt geacht in plaats van een korting van 30%.

Het uitleggen van berekeningen aan de hand van het oude systeem was stukken eenvoudiger. Dat er een bepaald bedrag per dag per kind wordt toegewezen, was makkelijker uit te leggen. Aan dit oude systeem zaten echter juridisch gezien weer meer haken en ogen, waardoor men meer kon procederen. Van Roekel ervaart geen specifieke knelpunten, omdat hij partijen zelf aan het werk zet. Hij wil een andere discussie dan alleen maar “wat zal de rechter zeggen”. Het gaat volgens hem niet om in je recht staan, maar om het vinden van een goede passende oplossing voor je eigen situatie en de kinderen. Situaties moeten in feite niet eindigen in een vechtscheiding, maar met een goede bemiddeling en goede afspraken op papier. Daarnaast is Van Roekel van mening dat ieder systeem waarbij met normatieve bedragen gewerkt wordt, de feitelijke situatie van een gezin tekort doet. Professionals dienen zich te verdiepen in dit huidige systeem. Wellicht dat er een betere methode is, maar professionals moeten er gewoon voor zorgen dat ze het huidige systeem kennen en de cliënten hierbij verder helpen, in plaats van alleen maar het systeem voor te leggen.

Bijlage I Enquête resultaten¹³

1. De oude berekeningsmethodiek voor kinderalimentatie werd als ingewikkeld ervaren. Per 1 april 2013 zijn de nieuwe tremanormen ingevoerd. Hiermee wordt beoogd de berekeningsmethodiek voor kinderalimentatie te vereenvoudigen. Ziet u de nieuwe berekeningsmethodiek als een vereenvoudiging?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Ja, de berekeningsmethodiek is nu eenvoudiger	26	25,2%
Nee, de berekeningsmethodiek is nu nog complexer geworden	32	31,1%
Nee, ik zie geen verandering in de complexiteit van de berekeningen	30	29,1%

Anders, namelijk:

- matig, als aanvaardbaarheidstoets in het zicht komt wordt het complex
- de berekening was eenvoudig en is nu idioot ingewikkeld geworden, vooral om uit te leggen.
- het is wel eenvoudiger, het gesteggel erover blijft.
- het is niet eenvoudiger/moeilijker, maar wel anders en het blijft complex vooral om aan cliënten uit te leggen
- Mogelijk is de nieuwe berekeningmethodiek voor de pro eenvoudiger geworden. Voor cliënten in mijn optiek niet echt
- Ik besteed de berekening uit
- De berekeningsmethodiek is niet veel makkelijker, maar aangezien ik van een rekenprogramma gebruik maak waar alle aanpassingen gedaan zijn en nog steeds gedaan worden bij veranderingen, maakt het me niet veel uit.
- indien alleen kinderalimentatie eenvoudiger, met ook partneralimentatie moeilijker.
- sec de methodiek is eenvoudiger. Door de in sommige gevallen onredelijke en onwenselijke uitkomsten echter, en de rechtsonzekerheid die daardoor ontstaat, schiet de nieuwe systematiek het doel voorbij
- wel eenvoudiger maar de rekenprogramma's nog niet
- maatwerk is nu lastiger uit te leggen
- De berekeningsmethodiek is (onder de streep) eenvoudiger geworden, maar leidt nu soms tot niet-uitvoerbare uitkomsten.
- het is op een andere wijze complex, niet eenvoudiger
- voor eenvoudige situaties wel, niet bij samengestelde gezinnen

2. Is in uw beleving de hoogte van de uitkomst van een kinderalimentatieberekening na invoering van de nieuwe tremanormen:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Lager dan voor de invoering van nieuwe tremanormen	56	54,4%
Hoger dan voor de invoering van nieuwe tremanormen	9	8,7%
Ik zie geen verschil in de hoogte van de uitkomsten	21	20,4%

Anders, namelijk:

- het varieert, vooral vanwege de "zorgtoeslag". Dan weer hoger, dan weer lager.
- ik besteed de berekening uit
- kan nog niet goed vergelijken
- aanmerkelijk lager
- afhankelijk van uit oogpunt ontvanger of betalende

¹³ Om de betrouwbaarheid van de resultaten uit de interviews te vergroten, zijn de antwoorden van de respondenten letterlijk overgenomen en niet taalkundig gecorrigeerd.

- in enkele gevallen ligt de verplichting te hoog; in andere gevallen is de bijdrage juist te laag
- wisselend
- gemener voor een vrouw met laag inkomen (bij man met hoger inkomen en kinderen bij moeder)
- weet niet
- afhankelijk van de feiten in de concrete zaak
- Varieert; met name voor degenen met hogere woonlasten dan het forfait van 30% hoger.
- de ene keer hoger, de andere keer lager. De verschillen kunnen fors zijn.
- afhankelijk van de casus hoger of lager, in ieder geval afwijkend
- verschilt per inkomensgroep
- meer uitschieters
- wisselend afhankelijk van inkomen
- het kan per situatie verschillen, zeker waar verzorgingsdagen gaan tellen

3. Vanaf 1 januari 2013 wordt het kindgebonden budget (KGB) afgetrokken van het eigen aandeel van de ouders in de kosten van hun kinderen. Het KGB wordt zo volledig aan de kinderen toegerekend. Met welke stelling bent u het eens?

Antwoordmogelijkheid

Het KGB moet op de oude manier verwerkt worden, namelijk verwerken bij de draagkracht van de ouders

Aantal Percentage

30 29,1%

Het KGB moet op de huidige manier verwerkt worden.

62 60,2%

Anders, namelijk:

- omdat het KGB kan verschillen over de periode, omdat vanzelf scheefgroei
- het KGB moet worden afgetrokken van de behoefte, en niet van het eigen aandeel van de ouders, en evenmin van de draagkracht
- in fiscalibus gaat veel veranderen de komende tijden; een systeem dat hanteerbaar is zonder wijzigingen (in de marge) zou mooi zijn
- ik vind het een juist uitgangspunt, maar het maakt de berekening wel moeilijker (immers, p-ali is afhankelijk van kgb en kgb)
- is afhankelijk van p-ali)
- volgens mij is dat uiteindelijk niet de hamvraag
- streven naar (nog) meer eenvoud
- juist omdat het KGB zo onder druk staat moet het niet meetellen voor de draagkracht. het is bron voor conflicten op latere termijn
- ik vind dat je consequent moet zijn. Bij de berekening van de behoefte wordt het opgeteld bij het gezinsinkomen. Afhankelijk van het aantal kinderen komt het dan voor een bepaald percentage ten goede van de kinderen. Na de echtscheiding wordt het echter volledig afgetrokken van de behoefte. Dit lijkt mij niet juist. Ik ben dan ook van mening dat het voor de echtscheiding volledig opgeteld moet worden bij de behoefte en erna volledig afgetrokken moet worden.

4. Volgens de oude berekeningsmethodiek werd er € 5 per kind per dag meegenomen in de berekening als omgangskostenvergoeding voor de niet hoofdverzorgende ouder. Deze omgangskostenvergoeding is per 1 april 2013 vervangen door de zorgkorting. Met welke stelling bent u het eens?

Antwoordmogelijkheid

	Aantal	Percentage
De zorgkorting is een goede vervanger van de Omgangskostenvergoeding á €5 per kind per dag.	53	51,5%
De omgangskostenvergoeding á €5 per kind per dag moet weer gehanteerd worden	8	7,8%
De omgangskostenvergoeding moet met een hoger bedrag dan €5 weer gehanteerd worden i.p.v. de zorgkorting	26	25,2%
Ik ben het oneens met bovenstaande stellingen, namelijk:	16	15,5%

- zorgkorting moet eruit omdat bij beide methodes slecht rekening wordt gehouden met het welstandsniveau van de ouders
- de zorgkorting is zo gek nog niet, maar zou een vrij te berekenen percentage moeten zijn, afhankelijk van de daadwerkelijke zorgverdeling.
- de werkelijke kosten waarmee rekening werd gehouden waren hoger dan € 5,00 per dag, namelijk ook nog de vrijde ruimte van 30%. Overigens is zorgkorting een aardige vooruitgang, maar is het percentage m.i. te hoog in veel gevallen.
- ga uit van de werkelijkheid en niet van bandbreedten
- ik vind € 5 te weinig maar de huidige zorgkorting te veel.
- zorgkorting geeft oneerlijk effect bij lage alimentatiebedragen. (man geeft dan in zijn huis nog meer uit in die twee dagen dan
- in verhouding aan zijn vrouw met alle dagen
- lastig! Voor de vele mannen voor wie ik optreed, is de huidige zorgkorting een mooie regeling. maar of deze altijd fair uitpakt?
- Euro 5,= per dag is belachelijk laag: dat vindt elke advocaat.
- er moet gekeken worden naar de werkelijke kosten
- Hoewel met de zorgkorting wordt geanticipeerd op "de hoogte van het inkomen bepaalt grotendeels de omgangskosten" blijft het een forfait die niet noodzakelijkerwijs aansluit bij de realiteit. Als gekozen moet worden tussen deze twee, dan toch de zorgkorting.
- ik ben het wel eens met 1 en 3, of er zou uitgezocht worden waarom de uitkomst nu zo anders= lager is.
- huidige stelsel is goed enkel de zorgkorting van 15% bij vader voor 1 weekend in de 2 weken is te hoog, dit zou 10% moeten zijn
- niet correct per dag. wat te doen met bijv. vrijdagavonden. dat is geen hele dag. dus kloppen percentages niet.
- ik vind het beide niet goed aansluiten bij co-ouderschap
- dit moeten ouders steeds weer overleggen. ieders situatie is zo anders
- In sommige gevallen is € 5 per dag tekort, namelijk in de gevallen waarbij de behoefte van de kinderen hoog is. In andere
- gevallen is het een goed bedrag, namelijk bij een lage behoefte. De zorgkorting doet geen recht aan wie de kosten van de kinderen betaalt en is mijns inziens veel te hoog. De behoefte van de kinderen kun je namelijk niet in dagen uitdrukken. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met de verblijfsoverstijgende kosten

5. De zorgkorting bedraagt 15% voor gemiddeld 1 dag omgang per week, 25% voor gemiddeld 2 dagen per week en 35% voor gemiddeld 3 dagen of meer omgang per week. Voor afwijkende omgangsregelingen is geen specifieke invulling gegeven in de nieuwe tremanormen. Met welke stelling bent u het eens?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Ik vind de tremanormen te beperkt. De invulling voor afwijkende omgangsregelingen zou aangevuld moeten worden.	61	59,2%
Ik vind de tremanormen niet te beperkt. Er wordt juist ruimte overgelaten voor eigen interpretatie.	42	40,8%

6. De tremanormen geven in het geval van kinderalimentatieberekeningen bij samengestelde gezinnen te beperkte informatie

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Ja, de tremanormen zouden op dit gebied meer duidelijkheid moeten geven	56	54,4%
Ja, maar de tremanormen hoeven niet op alle gebieden duidelijkheid te geven.	12	11,7%
Nee, ik zie dit niet als een probleem	16	15,5%
Nee, want jurisprudentie biedt voldoende duidelijkheid	7	6,8%
Anders, namelijk:	12	11,7%

Anders, namelijk:

- de wettelijke regeling vooralimentatie door stiefouders mag wat mij betreft worden afgeschaft
- moet bij wet geregeld
- nog geen mening. Volgende vraag is te suggestief, trouwens, nu mogelijkheid om de regeling wel goed te keuren ontbreekt
- het is niet nodig om overla normen voor te geven. Daar komt bij dat juist de problematiek over samenloop erg divers is en daarom niet in regeltjes vast te leggen.
- zorgplicht voor stiefouders moet worden afgeschaft
- geen mening
- tema is oorlogsrecht en eigenlijk daarom al te beperkt om maatwerk te leveren
- Ja, de tremanormen zouden op dit gebied meer duidelijkheid moeten geven omdat de jurisprudentie hieromtrent zeer divers is.
- bij samengestelde gezinnen is sowieso maatwerk nodig
- dit is geen probleem van het tremarapport maar van de keuze van de wetgever
- Heb ik de laatste tijd niet veel mee te maken gehad
- de trema normen moeten als laatste middel worden gebruikt. Laat meer ruimte voor overleg, plan op maat. ik neem bv ook op dat er bijstelling nodig is wanneer situaties veranderen

7. De minimum bijdrage aan de kosten van de kinderen bedraagt volgens de tremanormen € 25 voor 1 kind en € 50 voor 2 of meer kinderen. Deze minimum bijdrage:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Is te laag	58	50,9%
Is te hoog	16	14,0%
Moet afgeschaft worden	40	35,1%

8. De aanvaardbaarheidstoets is een werkbaar instrument

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Ja	67	65,0%
Nee	36	35,0%

9. Wat vindt u van het forfaitair meenemen van de woonlasten in de berekening van kinderalimentatie?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Woonlasten moeten forfaitair worden vastgesteld in de berekening van kinderalimentatie	26	25,2%
De daadwerkelijke woonlasten moeten in de berekening Van kinderalimentatie meegenomen worden	61	59,2%
Anders, namelijk:	16	15,5%

- het moet volstrekt duidelijk zijn dat extra woonlasten bij de bijzondere lasten kunnen horen.
- daadwerkelijke met maximum van 33% netto inkomen
- Laten afhangen van de situatie, soms blijft 1 van de ouders in de veel te dure woning omdat er geen alternatief is.
- Beide zou moeten kunnen een forfaitaire bedrag vergelijken met de werkelijke woonkosten
- bij keuze voor vereenvoudiging is dit een logisch gevolg. Het pakt echter voor de ouder met een laag inkomen ongelukkig uit.
- gecombineerd i.v.m. meerdere woonlasten
- zoals zo vaak: afhankelijk van de omstandigheden van het geval
- moeten niet meegenomen worden
- De daadwerkelijke woonlasten moeten worden meegenomen TENZIJ daar misbruik van gemaakt wordt (in het zicht van alimentatie hypotheek zonder noodzaak verhogen).
- ik snap het uitgangspunt, maar soms zal dit (oneerlijk) positief en andere keren (oneerlijk) negatief uitpakken.
- het is forfaitair, tenzij partijen anders overeenkomen en dat is goed
- beiden moet kunnen
- begrensde bedragen gekoppeld aan draagkracht voor woonlasten bieden meer duidelijkheid
- er moet ruimte zijn voor interpretatie
- reële woonlasten meenemen
- ook verschillend, wanneer een ouder in een te dure woning blijft om zo de lasten voor de andere ouder te sparen moeten die lasten wel worden meegenomen. Wanneer een ouder kiest voor extra dure woonlasten weer niet

10. Bij het berekenen van partneralimentatie worden momenteel werkelijke kosten meegenomen voor onder andere woonlasten en ziektekosten. In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling? Bij het berekenen van partneralimentatie moeten ook forfaitaire normen gehanteerd worden zoals het geval is bij kinderalimentatie.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Eens	28	27,2%
Oneens	75	72,8%

11. De huidige wettelijke maximale duur van partneralimentatie van 12 jaar is:

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Te lang	70	68,0%
Te kort	0	0%
Redelijk	33	32,0%

12. Hoe denkt u over het verkorten van de wettelijke maximale partneralimentatie duur van 12 jaar naar 5 jaar?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Deze moet verkort worden naar 5 jaar	66	64,1%
Deze moet 12 jaar blijven	37	35,9%

13. Wat is volgens u een redelijk termijn voor de alimentatiegerechtigde ex-partner om weer in eigen levensonderhoud te kunnen voorzien?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Binnen 3 jaar	8	12,1%
Binnen 5 jaar	19	28,8%
Binnen 10 jaar	2	3,0%
Binnen een termijn gelijk aan de duur van het huwelijk	0	0,0%
Geen maximum termijn	0	0,0%
Dit is afhankelijk of de alimentatiegerechtigde jonge kinderen heeft waardoor zij niet volledig kan participeren in de arbeidsmarkt	19	28,28%
Dit is afhankelijk van het feit of de alimentatiegerechtigde kans heeft op een baan waarin zij in haar eigen levensonderhoud kan voorzien	13	19,7%
Anders, binnen aantal jaren:	5	7,6%

Anders, namelijk:

- 5 jaar, mits de alimentatiegerechtigde voldoende opleiding heeft voor een baan.
- Voor jongere alimentatieontvangers zou ik rekening willen houden met de leeftijd van de kinderen, bv tot min jongste kind 8 jaar en bij oudere alimentatieontvangers zou ik het aan laten komen op de leeftijd want ouderen vinden moeilijker een baan die de kosten dekt. Dus 55+ zou tot het pensioen alimentatie moeten kunnen krijgen.
- termijn kan wel bekort worden, toch zal in elke individuele situatie naar de redelijkheid ervan gekeken moeten worden
- maatwerk maatwerk maatwerk!
- je vraagstelling is te beperkt. Wanneer de termijn korter is zal een betaler eerder geneigd zijn akkoord te gaan met een hoger bedrag

14. De huidige grondslag voor het betalen van partneralimentatie is de lotsverbondenheid die is ontstaan uit het huwelijk. De welstand die de ex-partners gedurende het huwelijk zijn gewend is hierbij een belangrijk uitgangspunt. Indieners van het wetsvoorstel 33 311 willen de huidige grondslag veranderen in de compensatie voor het gedurende het huwelijk ontstane verlies aan verdien capaciteit. Met welke stelling bent u het eens?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
De grondslag moet lotsverbondenheid blijven	43	42,2%
De grondslag moet de compensatie voor het gedurende het huwelijk ontstane verlies aan verdien capaciteit worden	59	57,8%

15. Het wetsvoorstel inzake de verkorting van de wettelijke maximale partneralimentatieduur van 12 jaar zal naar mijn mening :

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Niet aangenomen worden	26	25,2%
Wel aangenomen worden	77	74,8%

16. Het is niet redelijk om uit te gaan van het feit dat beide partijen na een echtscheiding evenveel moeten overhouden (100% jus). Dit terwijl de ene partij bijvoorbeeld 40 uur werkt en de andere partij slechts 20 uur. (jusvergelijking)

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Eens	68	66,0%
Oneens	35	34,0%

17. Alimentatiegerechtigde moeten gedwongen worden om meer te gaan werken, zodat er sneller in eigen levensonderhoud voorzien kan worden.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Eens	78	75,7%
Oneens	25	24,3%

18. Tremanormen sluiten aan bij de praktijk

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Eens	59	57,3%
Oneens	44	42,7%

19. Regels voor het vaststellen van partner- en kinderalimentatie moeten als Wetgeving in werking treden i.p.v. richtlijnen.

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Eens	26	25,2%
Oneens	77	74,8

20. Waar ondervindt u bij uw cliënten de meeste weerstand als het gaat om alimentatie?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
De alimentatie ontvanger krijgt door dit systeem weinig prikkels om te gaan werken	40	18,9%
Geen begrip bij cliënten over de berekeningswijze	32	15,1%
De uitkomsten voor partneralimentatie en kinderalimentatie wordt door cliënten als onrealistisch ervaren	47	22,2%
Om emotionele redenen willen cliënten de alimentatie uitkomsten niet aanvaarden	35	16,5%
Door te weinig draagkracht en te veel draagkrachtloosinkomen kan er nagenoeg geen alimentatie worden betaald	19	9,0%
Bij de alimentatieberekening wordt te weinig rekening gehouden met de onzekere financiële situatie (crisis)	26	12,3%
Anders, namelijk:	13	6,1%

Anders, namelijk:

- ondoorzichtige en ingewikkelde berekeningen
- partneralimentatie wordt in het algemeen niet meer van deze tijd gevonden
- met een goede uitleg stijgt het acceptatievermogen
- verscilt per persoon en situatie
- de emotionele belasting van het betalen wordt meestal als het grootste probleem gezien.
- het is de gerechtigde niet altijd duidelijk dat zij mee moeten betalen als het om KA gaat. Men ziet dit over het hoofd.
- weerstand van de alimentatieplichtige omdat de man dikwijls denkt dat de vrouw de ka gebruikt voor haar zelf. terwijl in de
- praktijk blijkt dat de vrouw dit bedrag hard nodig heeft om de kinderen te onderhouden.
- door het handhaven van de partneralimentatie blijft er een groot risico op strijd, wat geen bevordering is voor het proces van partner naar ouderschap gaan.
- Als je de achtergronden goed uitlegt, begrijpen mijn cliënten de bedragen en de achtergronden daarvan wel degelijk!
- KA wordt meestal als te hoog ervaren, PA ook meestal
- de verbinding die ontstaat tussen het hebben van een relatie en economische afhankelijkheid
- vrouw vindt het vaak teveel en neemt er afstand van
- meerdere punten spelen. Voor de een is er een ander gewicht dan voor de ander. Juist hierin is ruimte voor samenspraak zo van belang.

Wat is uw beroep of functie?

Antwoordmogelijkheid	Aantal	Percentage
Advocaat	44	32,6%
Mediator	78	57,8%
Notaris	0	0%
Psycholoog	10	2,2%
Anders, namelijk:		

Anders, namelijk:

- Register Mediator
- advocaat én mediator
- orthopedagoog
- Fiscaal adviseur die alimentatieberekeningen maakt
- raadsheer-plaatsvervanger
- financieel adviseur
- jurist en mediator
- financieel adviseur
- advocaat en mediator
- Financieel Planner